

Anvisningar för epidemiologiska registreringar gällande tandvård för barn och unga inom Region Örebro län

Bakgrund

Med epidemiologi avses en beskrivning av en sjukdoms utbredning i en population - en grupp individer. Den kan alltså användas för att övervaka tandhälsa och tandsjukdom bland barn och unga i Region Örebro län. När det gäller tandsjukdomar är det i huvudsak kariessjukdomen och dess följder som skall registreras för barn och unga.

Barn och unga – kariesdata

Vid alla undersökningar ska bland annat epidemiologiska kariesdata registreras. Epidemiologiska uppgifter ska användas för att

- beskriva kariesförekomst, omfattning, svårighetsgrad och fördelning inom olika åldersgrupper, geografiska områden eller andra typer av grupper
- vara en vägledning vid planering av tandvård på såväl klinisknivå som central nivå och omfatta såväl målformulering för vården som prioriteringar och resursfördelning
- spåra bakgrundsfaktorer av betydelse för kariessjukdomens uppkomst och utbredning
- kontinuerligt utvärdera effekter av insatta åtgärder för att utgöra underlag för modifieringar av vårdprogram.

Anvisningar för inrapportering av kariesepidemiologiska data

I det epidemiologiska inrapporteringssystemet betecknas primära dentitionen med små bokstäver och den permanenta med stora bokstäver. 28-tandsbett tillämpas (17-47).

Diagnosen karies ställs vid undersökningstillfället och utgör en kombination av kliniska och röntgenologiska registreringar.

Definitioner:

D/d (decayed) = manifest karies eller sekundärkaries, vilket för en tand eller yta innebär karies med tydlig utbredning i dentinet. På icke inspekterbara approximalytor är primär manifest karies en kariesskada som på röntgen ger en svärtning genom emaljen och med tydlig utbredning i dentinet (D3-D4).

F/f (filled) = fyllning på tand eller yta, vilket innebär att tanden har en fyllning eller krona. Kronförsedda incisiver/caniner räknas med 4 ytor och premolar/molar räknas med 5 ytor.

M/m (missing) = tand som saknas på grund av karies. Saknade incisiver/caniner räknas med 4 ytor och premolarer/molarer räknas med 5 ytor. I dmfs-a räknas samtliga saknade tänder med 2 ytor.

T/t (tooth) = tand som enhet

S/s (surface) = yta som enhet

a = approximal, vilket betyder mesial- eller distalyta på primär eller permanent tand

Praktiska grundförutsättningar

- Fissurförseglad/blockerad tand/yta som *inte* kombinerats med en fyllning in i dentinet räknas som intakt/oskadad yta.
- Tunnelering räknas som en approximal restaurering, således som *två* kariesskadade tandytor.
- Om det finns flera fyllningar i samma fissursystem, räknas de som *en* fyllning, även om de följer fissuren över ocklusalytans "kant" och löper en bit ner på en angränsande yta, t.ex. palatinalt. Dock gäller att om det finns en fyllning på en fristående fissur eller foramen caecum, t.ex. buccalt eller lingualt på en yta, räknas den som en särskild fyllning för sig.
- Rotrester räknas till kategorin "M" eller "m".

Kariesregistrering av primära tänder, 0 - 6 år (kalenderår)

Primära tänder registreras endast *till och med det år patienten fyller 6 år*, oavsett den dentala åldern. I detta åldersintervall räknas endast primära tänder. Samtliga kariesskador för tänderna 01:or - 05:or räknas med.

Akkumulerat mått på kariesskador:

dmft = antal skadade tänder

dmfs = antal skadade tandytor

dmfsa = antal skadade approximalytor

Indikator på aktiv sjukdom:

ds = antal skadade tandytor med manifest karies

dsa = antal skadade approximalytor med manifest karies

Värdering av beteckningen "m"

"m"-komponenten räknas med 4 eller 5 ytor. På incisiver/caniner räknas den med 4 ytor och på premolarer/molarer med 5 ytor i dmfs. I dmfs-a räknas m-komponenten med 2 ytor på samtliga tänder.

Kariesregistrering av permanenta tänder, 7 - 23 år (kalenderår)

Permanent tänder registreras endast *från och med det år patienten fyller 7 år*, oavsett den dentala åldern. I detta åldersintervall räknas endast permanenta tänder. Samtliga kariesskador för tänderna 17 - 47 räknas med.

Akkumulerat mått på kariesskador:

DFT = antal skadade tänder

DFS = antal skadade tandytor

DFSa = antal skadade approximalytor

Indikator på aktiv sjukdom:

DS = antal skadade tandytor med manifest karies

DSa = antal skadade approximalytor med manifest karies

Värdering av beteckningen "M"

I dessa index har m-komponenten i DMFT-indexet (M=tand eller yta som saknas p.g.a. karies) exkluderats i enlighet med Socialstyrelsens rapport 2013.